

Miten yritys voi olla hiilineutraali?

Jyri Seppälä, Suomen ympäristökeskus
Suomen ilmastopaneelin jäsen

Ilmastokumppaneiden ja ympäristöjohtamisen
vuosiseminaari 3.11.2014, Helsinki

Maailmalta ja Suomesta kuuluu ...

- Ulkomailla hiilineutraaliksi pyrkiviä yrityksiä mm.:
  - IKEA 2020 mennessä
  - MICROSOFT 2013
  - Mark & Spencer 2012
  - News corporation 2010
- Kotimaassa mm.
  - Hiilineutraali konsulttiyritys - Gaia
  - Hiilineutraali sellutehdas Joutsenossa - MetsäFibre
  - Hiilineutraalit postipalvelut - Itella
  - Hiilineutraali hiihtokeskus - Pyhä
  - Hiilineutraalit vesiautomaatit - Eden Springs
  - Hiilineutraali organisaatio – Helsingin ympäristövirasto ja SYKE (ensi vuonna)

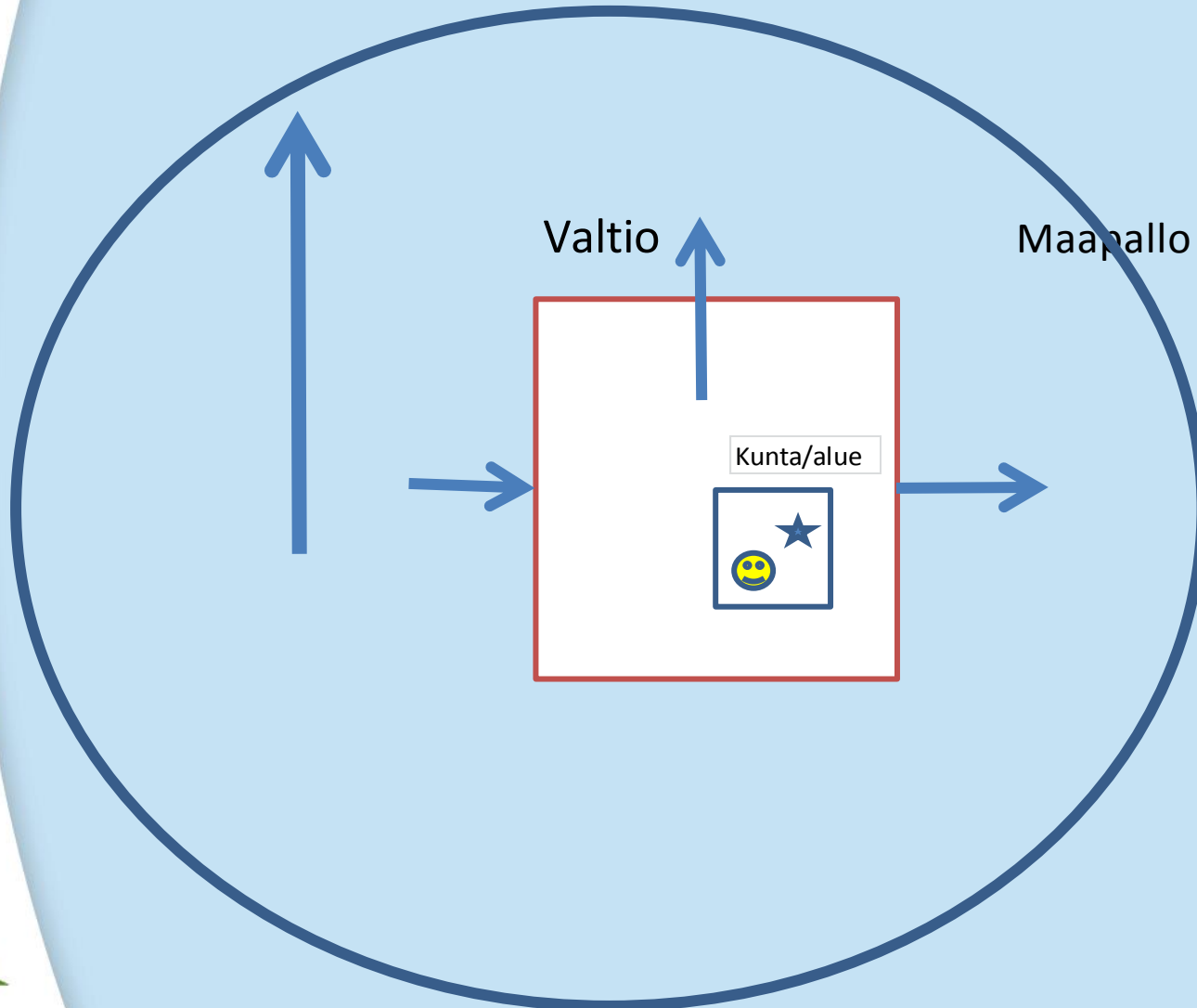
Taustaa

- Monet yritykset haluavat profiloitua ilmastonmuutoksen hillinnässä eturivin toimijaksi – viime kädessä motiivina parantaa liiketoimintaedellytyksiä samalla kun toimitaan vastuullisesti
- Hiilineutraalisuus on asetettu monissa yrityksessä tavoitteeksi – **hiilineutraalisuus kuvaa yleiskielessä tilannetta, jossa tarkasteltava toiminto ei aiheuta ilmastonmuutosta.**
- Termin täsmällisempi määrittely on kuitenkin tarpeen väärinymmärrysten ja viherpesun välttämiseksi - tarvitaan yhtenäiset pelisäännöt

Määritelmän lähtökohdat

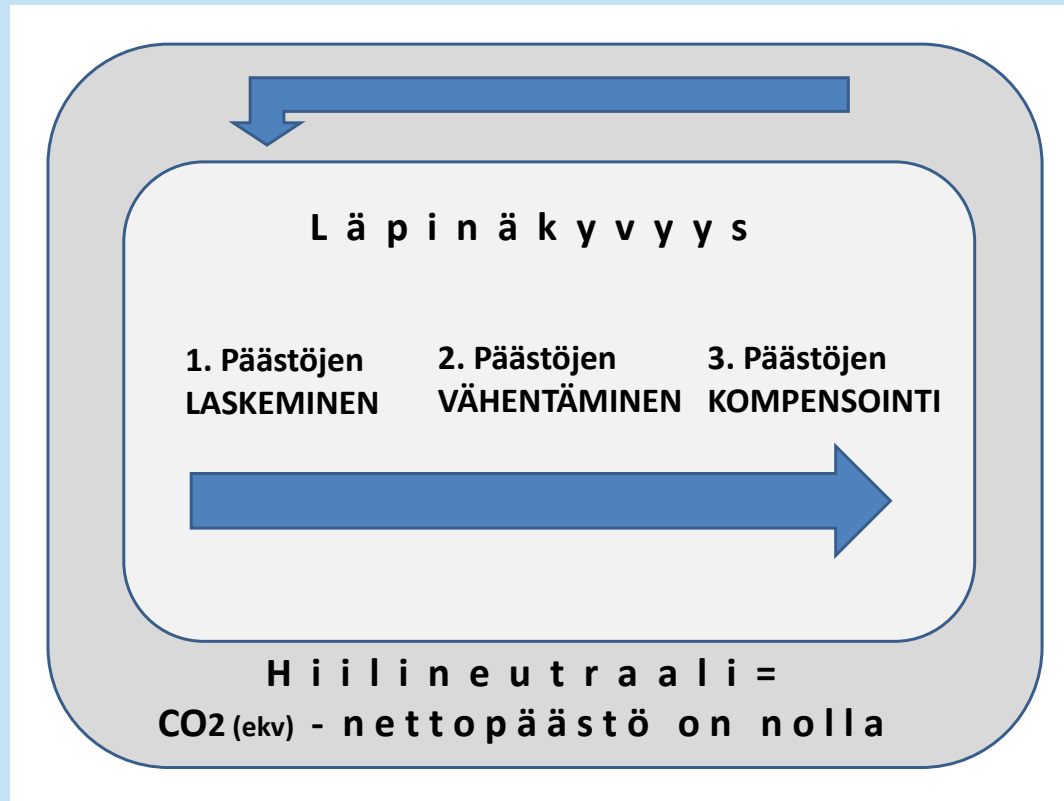
- Defran (2009) määritelmä hiilineutraalisuudelle
- Suomen ilmastopaneelin katsaukset ja linjaukset hiilineutraalisuudelle (2014) (www.ilmastopaneeli.fi)
  - Hiilineutraalisuuden tavoittelu ja mitä se on missäkin yhteydessä (2/2014)
  - Taustaraportteja – Kohti hiilineutraalia yhteiskuntaa (5/2014)
  - **”tilaksi, jossa ihmistoiminnan aiheuttamien kasvihuonekaasupäästöjen nettopäästöt hiilidioksidiekvivalentteina ovat nolla määrätyllä tarkastelujaksolla (joka on yleisesti vuosi)”**
    - kattaa siis muutkin kasvihuonekaasupäästöt kuin CO₂:n ja maankäyttömuutokset

Hiilineutraalisuuden tasot

- ★ yritys, organisaatio
- 😊 yksilö

Hiilineutraalisuuden tavoittelu (Defra 2009):

Yritysten (ja organisaatioiden) hiilineutraalius

- Peruseriaatteet (Defran suositukset (2009)):
  - Toiminnan suorat päästöt (S1)
  - Energian käytön ja tuotannon epäsuorat päästöt (S2)
  - Toiminnan aiheuttamat muut välilliset päästöt (S3)
  - Kun S1-S3 vähennykset eivät riitä, kompensoidaan loput päästöt (S4)
  - Päästövähennykset (S1+ S2+S3) - S4 → nollapäästö = hiilineutraalius saavutettu
- Laskentakäytäntöeroja etenkin kohdassa S3; miten kattavasti elinkaariset päästöt on huomioitu ?
- Laskenta tehtävissä sopusoinnussa kuntien ja alueiden laskennan kanssa (S3:n päästöistä alueen ulkopuolelle päätyvien päästöt poistetaan)

Näkökulmia laskentaan

- Työntekijöiden päivittäiset työmatkat (koti-työpaikka) jätetään laskennan ulkopuolelle, mutta työnantajan edellyttämät matkat ovat mukana (S3)
- Työntekijöiden ruokailu jätetään laskennan ulkopuolelle
- Suorien päästöjen (S1) ja toimipaikan käyttämien energiapanosten (S2) laskennassa pitää olla selvä sääntö sähkön käytön päästökertoimille (m. vihreä sähkö)
- Välillisten muiden päästöjen (S3:n) laskennassa otetaan huomioon yritysten käyttämien palveluiden ja tuotteiden aiheuttamat elinkaariset päästöt (esim. atk-tarvikkeet, toimistotarvikkeet); ISO-standardin laskentasäännöt
- Jos yritys myy tuotteita, niin valmistuksen eri vaiheiden päästöt tulee kunkin tuoteketjun vaiheen toimijan kannettavaksi - perussääntö, mutta vastuullinen toimija kantaa huolta koko ketjusta

Näkökohtia laskentaan, jatkuu

- jos yritys pystyy osoittamaan tekevänsä oma alansa tuotteet muita selvästi ilmastoystävällisemmin, voidaanko tämä erotus laskea yrityksen eduksi pyrittäessä kohti hiilineutraalia yritystä ?
  - kuka määrittää alan keskimääräisen päästötason – muuttuu ajan suhteen
  - toisaalta kannustaisi ilmastoinnovaatioihin
  - yritys voisi päästä hiilinegatiiviseksi
- Kompensoinnin (S4) lähtökohtana on todentamisvelvoite päästövähennysoikeuteen liittyvästä lisäisyydestä, ts. siitä, että käytetty raha on synnyttänyt todellisen päästövähennyksen oman toiminnan ulkopuolella siihen tilanteeseen nähden, jossa rahaa ei olisi käytetty päästöoikeuteen (nyt ns. päästöjen kompensointia tarjoavat yritykset, EU:n päästöoikeuksien ostaminen).

Laskentasäänöistä, jatkuu

- Koska maankäyttöasioita ei ole vielä sovittu kansainvälisesti Kioton pöytäkirjan ulkopuolisissa päästöjä vähennyssopimuksissa vuoden 2020 jälkeiselle ajalle, niin maankäyttöön liittyvien hiilinielujen sisällyttäminen omin pelisäännöin hiilineutraalisuuden tavoittelun laskentasääntöihin on mahdollista vain, jos pystytään tieteellisesti osoittamaan toimenpiteiden hyödyt hiilinielujen kasvattamisessa ”business as usual” – tilanteeseen nähden.
  - Ongelmana vähennyksen osoittamisessa
- läpinäkyvyyden näkökulmasta on tärkeää raportoida tulokset siten, että S1-S3 päästöt, kompensatiot (S4) ja mahdolliset maankäyttöön liittyvät nielut on esitetty erikseen

Näkökohtia

- Yritysten hiilineutraalisuuden tavoittelu on nähtävä imagoedun tavoittelun sijasta tavaksi, joka systematisoi ja innovoi yrityksentoiminnan kehittämistä
  - koko tuote- ja arvoketjun optimointi
  - kustannusten tehostaminen – valmistus ja tuotteen käyttö
  - lisäarvoa asiakkaalle

Lopuksi

- Yrityksillä ja organisaatioilla on jo nyt riittävät eväät toimia hiilineutraalisuuden tavoittelemiseksi
- Helsinki voisi aloittaa systemaattisen yritysten haastamisen ”kerhoon” ja joku taho ylläpitäisi virallista rekisteriä yrityksistä, jotka tavoittelevat hiilineutraalisuutta ja jotka ovat saavuttaneet tavoitteen
- Tarkennetaan vielä kansallisesti hiilineutraalisuuden tavoitteen kansainvälisesti kestävät pelisäännöt
  - rajaukset, oman toiminnan välilliset päästöt
  - päästökertoimet sähkölle
  - kompensatiomenettelyt
- Yhteistyön paikka kansallisesti: yritykset, Helsingin kaupunki, Sitra, Syke, Suomen ilmastopaneeli jne.